

Sygn. akt **VIII Ns 568/11**

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia Wydział VIII Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Paweł Wiśniewski

Protokolant: Anna Hrydziuszko

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2013 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku E. M.

z udziałem Z. C.

o podział majątku wspólnego

I. ustala, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni E. M. i uczestnika postępowania Z. C. wchodziły:

- **samochód osobowy S. (...) (nr rej. (...)) o wartości 12.000 zł,**
- **frytkownica C. o wartości 50 zł,**
- **okap kuchenny A. o wartości 20 zł,**
- **pralka B. o wartości 400 zł,**
- **odkurzacz E. (...) o wartości 50 zł,**
- **telewizor G. o wartości 150 zł,**
- **telewizor P. o wartości 150 zł,**
- **nagrywarka DVD P. o wartości 400 zł,**
- **aparat telefoniczny P. o wartości 50 zł,**
- **aparat cyfrowy C. o wartości 150 zł,**
- **komputer PC wraz z monitorem (...) F. (...) o wartości 400 zł,**
- **gotowe meble kuchenne o wartości 200 zł,**
- **łóżko i dwie szafki nocne o wartości 100 zł,**
- **biurko pod komputer o wartości 100 zł,**
- **krzesło obrotowe o wartości 50 zł,**

- *stolik pod telefon o wartości 50 zł,*
- *dywan o wartości 50 zł,*
- *lampa wisząca o wartości 20 zł,*
- *lampa stojąca o wartości 50 zł,*
- *żyrandol pięcioramienny o wartości 300 zł,*
- *wkład w kasie zapomogowo-pożyczkowej (...)E. we W.w wysokości 4.710 zł,*
- *wierzytelności z rachunku bankowego wnioskodawczynie w (...) Bank S.A. (nr (...)) w wysokości 26.893,74 zł,*
- *wierzytelności z rachunków bankowych wnioskodawczynie w (...) Banku (...) (nr (...) oraz nr (...)) w wysokości odpowiednio 13.252,50 zł i 1.946,81 zł,*
- *wierzytelności z rachunku bankowego uczestnika postępowania w Banku (...) S.A. w wysokości 6.361,35 zł;*

II. *ustala, że udziały byłych małżonków w majątku wspólnym są równe;*

III. *dokonuje podziału majątku wspólnego w ten sposób, że:*

- *uczestnikowi postępowania przyznaje w całości wierzytelności z rachunku bankowego w Banku (...) S.A., a wnioskodawczynie przyznaje wszystkie pozostałe wymienione w punkcie I składniki majątku wspólnego,*
- *zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwotę 12.716,70 zł (dwanaście tysięcy siedemset szesnaście złotych i siedemdziesiąt groszy) tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym oraz rozliczenia nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania, ustalając, że wymieniona kwota jest płatna w terminie miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi w razie opóźnienia w zapłacie;*

IV. *zasądza od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania kwotę 6.000 zł (sześć tysięcy złotych) tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny;*

V. *oddala w pozostałej części żądanie uczestnika postępowania o zasądzenie nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny;*

VI. *zasądza od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwotę 287,12 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;*

VII. *nakazuje uczestnikowi postępowania uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia) kwoty 1.460,08 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.*

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie E. M. złożyła wniosek o podział majątku wspólnego jej i byłego męża Z. C..

Wniosła o przyznanie uczestnikowi postępowania będących w jego władaniu środków finansowych w kwocie 128.254,33 zł, a jej przyznanie pozostałych wymienionych przez nią we wniosku składników majątkowych, oraz

o zasądzenie na jej rzecz od uczestnika postępowania kwoty 13.375,80 zł tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym. Wyjaśniając podaną kwotę spłaty, wskazała, że należy uwzględnić, iż z majątku wspólnego na jej majątek osobisty zostały poczynione nakłady o wartości 12.000 zł i wartość majątku wspólnego pomniejszyć o połowę tej sumy, a także uwzględnić, że z majątku osobistego uczestnika postępowania zostały poczynione nakłady na majątek wspólny o wartości 12.000 zł i pomniejszyć wartość majątku wspólnego o całą sumę tych nakładów.

W toku postępowania (pismem złożonym w dniu z 18 października 2013 r.) wniosła, aby zasądzić od uczestnika postępowania na jej rzecz także kwotę 2.553 zł z tytułu rozliczenia środków pochodzących z lokaty zlikwidowanej w dniu 28 grudnia 2010 r.

Uczestnik postępowania w odpowiedzi na wniosek wniósł, aby przyznać wnioskodawczyni również niewymienione przez nią we wniosku składniki majątku wspólnego w postaci złotej biżuterii oraz karniszy, a także, aby zasądzić od wnioskodawczyni na jego rzecz kwotę 74.111,50 zł tytułem spłaty jego udziału w majątku wspólnym, w tym kwotę 21.300 zł z tytułu nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni.

W toku postępowania (pismem z dnia 25 września 2012 r.) wniósł natomiast o przyznanie mu samochodu osobowego S. (...), dywanu, nagrywarki DVD P. i aparatu cyfrowego.

Wniósł ponadto o zasądzenie od wnioskodawczyni na swoją rzecz kwoty 18.000 zł z tytułu nakładów, które poczynił z majątku osobistego na majątek wspólny. Wyjaśnił, że wartość nakładów obejmowała środki ze zlikwidowanej książeczki mieszkaniowej w kwocie 6.000 zł, środki ze sprzedaży samochodu V. (...) o wartości 7.000 zł oraz środki pochodzące z darowizny uczynionej na jego rzecz przez jego rodziców w wysokości 5.000 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 lutego 1999 r. wnioskodawczyni E. M. i uczestnik postępowania Z. C. zawarli związek małżeński, który został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 20 stycznia 2011 r., prawomocnym z dniem 11 lutego 2011 r.

(dowód: wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 20 stycznia 2011 r. ze stwierdzeniem prawomocności, k. 10)

Przed zawarciem związku małżeńskiego, w dniu 21 listopada 1998 r. wnioskodawczyni zawarła umowę ubezpieczenia na życie z Towarzystwem (...) S.A. na okres od 4 listopada 1998 r. do 4 listopada 2028 r., na podstawie której uposażonymi były M. M. oraz A. M. (jako uposażony zastępczy). Sumę ubezpieczenia ustalono na 35.000 zł, a wysokość miesięcznej składki, płatnej do 4. dnia każdego miesiąca, na 84,17 zł.

(dowód: umowa ubezpieczenia, k. 12-13.)

Przed zawarciem związku małżeńskiego przez okres 5 lat uczestnik postępowania jeździł corocznie do pracy w Norwegii, zarabiając za każdym razem przez dwa miesiące pobytu co najmniej 10.000 zł.

Ponadto rodzice przekazali mu 5.000 zł w drodze darowizny.

(dowód: - zeznania świadka M. C., k. 170,

- zeznania świadka G. B., k. 170-171.)

Łącznie uczestnik postępowania miał oszczędności w wysokości 60.000 zł. Ponadto nabył samochód osobowy V. (...), a także gromadził oszczędności na książeczkę mieszkaniową.

W trakcie małżeństwa sprzedał wymieniony samochód oraz zlikwidował książeczkę mieszkaniową, uzyskując w ten sposób kwotę 12.000 zł, którą przeznaczył na wspólne potrzeby rodziny.

(bezsporne)

W trakcie małżeństwa wnioskodawczyni i uczestnik postępowania gromadzili oszczędności na rachunku bankowym w (...) Banku S.A. (nr (...)).

W dniu 21 października 2008 r. na rachunek wpłynęły środki z lokaty założonej na rzecz uczestnika postępowania (nr LT\ (...)) w wysokości 18.648,49 zł.

Tego samego dnia wymienione środki zostały w całości przeznaczone na założenie lokaty terminowej prowadzonej na rzecz uczestniczki postępowania (nr LT\ (...)).

W dniu 24 października 2008 r. na rachunek wpłynęły środki z dwóch lokat założonych na rzecz uczestnika postępowania w wysokości 8.287,78 zł (nr LT\ (...)) oraz 155.403,81 zł (nr LT\ (...)).

Tego samego dnia wnioskodawca przeznaczył wymienione środki na założenie trzech lokat terminowych. Dwoch prowadzonych na rzecz jego ojca M. C. w wysokości 8.287,78 zł (nr LT\ (...)) i 105.403,81 zł (nr LT\ (...)) oraz trzeciej prowadzonej na rzecz jego matki H. C. w wysokości 50.000 zł (nr LT\ (...)).

W dniu 21 lutego 2009 r. n rachunek wpłynęły środki z innej lokaty założonej na rzecz uczestnika postępowania (nr LT\ (...)) w wysokości 19.106,08 zł.

Tego samego dnia wymienione środki zostały w całości przeznaczone na założenie lokaty terminowej prowadzonej na rzecz uczestniczki postępowania (nr LT\ (...)).

(dowód: historia rachunku bankowego w G. (...) Bank, k. 14-16 oraz 154-157)

W dniu 28 grudnia 2010 r. upłynął okres ostatniej z lokat prowadzonych na rzecz uczestnika postępowania w (...) Bank S.A. (nr (...)\ (...)), a kwota ze zlikwidowanej lokaty wyniosła 5.105,29 zł.

(dowód: zestawienie zakończonych depozytów, k. 277)

Uczestnik postępowania nie przekazał wnioskodawczyni żadnej sumy ze środków pochodzących z likwidacji opisanej lokaty.

(bezsporne)

W dniu 10 lutego 2011 r. na rachunku bankowym wnioskodawczyni w (...) Bank S.A. (nr (...)) były zgromadzone środki w wysokości 26.893,74 zł.

(dowód: zestawienie czynnych depozytów, k. 11)

Tego samego dnia na rachunkach bankowych wnioskodawczyni w (...) Banku (...) (nr (...) oraz nr (...)) były zgromadzone środki w wysokości 13.252,50 zł i 1.946,81 zł.

(dowód: pisma (...) Bank (...), k. 168-169)

Natomiast tego dnia na rachunku bankowym uczestnika postępowania w Banku (...) S.A. zgromadzone były środki w wysokości 6.361,35 zł.

(dowód: pismo Banku (...), k. 173)

W trakcie małżeństwa wnioskodawczyni odkładała środki finansowe również w kasie zapomogowo-pożyczkowej (...)E. we W., a w dniu 10 lutego 2011 r. zgromadzony wkład wynosił 4.710 zł.

(dowód: pismo (...)E., k. 151)

W trakcie małżeństwa wnioskodawczyni i uczestnik postępowania nabyli samochód osobowy S. (...) o numerze rejestracyjnym (...), którego aktualna wartość wynosi 12.000 zł.

(dowód: - polisa, k. 35-38,

- opinia biegłego z zakresu wyceny ruchomości J. P., k. 70-98).

Ponadto w trakcie małżeństwa wnioskodawczyni i uczestnik postępowania nabyli następujące ruchomości:

- gotowe meble kuchenne o wartości 200 zł,
- frytkownica C. o wartości 50 zł,
- okap kuchenny A. o wartości 20 zł,
- pralka B. o wartości 400 zł,
- łóżko i dwie szafki nocne o wartości 100 zł,
- telewizor G. o wartości 150 zł,
- lampa wisząca o wartości 20 zł,
- dywan o wartości 50 zł,
- telewizor P. o wartości 150 zł,
- stolik pod telefon o wartości 50 zł,
- aparat telefoniczny P. o wartości 50 zł,
- nagrywarka DVD P. o wartości 400 zł,
- lampa stojąca o wartości 50 zł,
- żyrandol pięcioramienny o wartości 300 zł,
- aparat cyfrowy C. o wartości 150 zł,
- komputer PC wraz z monitorem (...) F. (...) o wartości 400 zł,
- biurko pod komputer o wartości 100 zł,
- krzesło obrotowe o wartości 50 zł,
- odkurzacz E. (...) o wartości 50 zł.

(co do ruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego okoliczności bezsporne, a w zakresie ich wartości dowód w postaci opinii biegłego z zakresu wyceny ruchomości J. P., k. 70-98).

W trakcie małżeństwa ze środków pochodzących z majątku wspólnego poczynione zostały nakłady i wydatki na należący do majątku osobistego wnioskodawczyni lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...), które obejmowały:

- zakup i montaż pieca gazowego I. o wartości 1.500 zł,

- zakup i położenie w kuchni paneli ściennych o wartości 400 zł,
- zamontowanie szafy wnękowej w przedpokoju o wartości 700 zł,
- zakup drzwi wejściowych o wartości 1.200 zł,
- wymianę wkładu kominowego o wartości 1.000 zł,
- remont klatki schodowej o wartości 1.000 zł,
- wymianę okien oraz remont pokoi i przedpokoju o łącznej wartości 10.261,30 zł.

(częściowo bezsporne, a w pozostałym zakresie dowody z przesłuchania uczestników postępowania, k. 174-175 oraz opinii biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. K., k. 218 i n.)

W trakcie małżeństwa uczestnik postępowania kilkakrotnie podarowywał wnioskodawczyni biżuterię.

(dowód: przesłuchanie uczestników postępowania, k. 174-175).

W okresie między 14 a 25 lipca 2010 r. doszło do włamania do lokalu mieszkalnego wnioskodawczyni. Skradziona została m.in. złota i srebrna biżuteria. Wnioskodawczyni zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi (...) S.A., który w dniu 21 września 2010 r. wypłacił jej odszkodowanie w łącznej wysokości 5.847,10 zł, w tym 5.200 zł za skradzioną biżuterię.

(dowód: - dokumenty w aktach szkodowych (...) – w załączeniu,

- historia rachunku bankowego w (...) Banku (...), k.205.)

Sąd zważył, co następuje:

Nie budziło wątpliwości, że ustawowa wspólność między wnioskodawczynią a uczestnikiem postępowania istniała w okresie od 6 lutego 1999 r. do 10 lutego 2011 r., tj. począwszy od dnia zawarcia związku małżeńskiego, aż do uprawomocnienia się wyroku rozwiązującego związek małżeński przez rozwód.

Udziały byłych małżonków w majątku wspólnym były zaś - w myśl zasady wynikającej z art. 43 § 1 k.r.o. – równe, o czym Sąd orzekł w punkcie II sentencji postanowienia.

Podstawowym zadaniem Sądu w niniejszym postępowaniu było ustalenie składu i wartości majątku wspólnego podlegającemu podziałowi (art. 684 w zw. z art. 567 § 3 k.p.c.), przy jednoczesnym uwzględnieniu reguły, że obowiązek objęcia podziałem składników majątku wspólnego dotyczy jedynie tych składników, które należały do tego majątku w chwili ustania wspólności i istnieją nadal w momencie dokonywania podziału (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1989 r., III CZP 52/89, OSNCP 1990/4-5/60; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 7 kwietnia 1994 r., III CZP 41/94, Lex nr 9107; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1999 r., II CKN 523/98, LEX nr 737256; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 349/12, LEX nr 1314384).

Powyższe stwierdzenie nie oznacza jednak, że w ramach podziału majątku wspólnego w żaden sposób nie można uwzględnić tych składników majątku, które wskutek działania jednego z małżonków zostały utracone bądź zniszczone jeszcze w trakcie trwania wspólności ustawowej, albo już po jej ustaniu. Jeśli bowiem jedno z małżonków doprowadzi do rozmyślnego zniszczenia lub wyzbycia się określonych składników majątku wspólnego ze szkodą dla rodziny, to przy ustaleniu masy podziału wartość uszczuplonego majątku powinna mieć wpływ na rozliczenie pieniężne między podmiotami tego majątku albo na ustalenie nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym (zob. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1989 r., III CZP 52/89, OSNCP 1990/4-5/60). Nieuzasadnione zbycie lub roztrwonienie składników majątku wspólnego uprawnia drugiego z małżonków do dochodzenia roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 415 k.c., które obejmować może nie tylko powstałą stratę, ale również

utraczone korzyści. Rozliczenie tego roszczenia w ramach postępowania o podział majątku wspólnego przeprowadzić można przez doliczenie do wartości majątku wspólnego kwoty, którą jeden z małżonków zobowiązany jest zwrócić, a następnie zaliczenie jej na udział małżonka zobowiązanego do zwrotu (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 17 kwietnia 2000 r., V CKN 25/00, LEX nr 1129169).

Szczególą sytuacją uzasadniającą dokonanie takiego rozliczenia jest samowolne rozporządzenie środkami zgromadzonymi na rachunku bankowym bez zgody drugiego z małżonka. W takiej sytuacji małżonek może zwolnić się od odpowiedzialności odszkodowawczej, jeżeli wykaże, że środki te przeznaczył na własne, usprawiedliwione potrzeby związane z utrzymaniem (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 2 października 2008 r., II CSK 203/08, LEX nr 548801), bądź na bieżące koszty utrzymania rodziny (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 1977 r., III CRN 31/77, OSNC 1977/12/243; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1999 r., II CKN 523/98, LEX nr 737256).

W świetle dokonanych ustaleń faktycznych uznać należało, że w dniu 24 października 2008 r. bez zgody wnioskodawczyni uczestnik postępowania rozdysponował należącymi do majątku wspólnego środkami zgromadzonymi na rachunku bankowym w łącznej kwocie 103.691,59 zł, przeznaczając je na cele niezwiązane z utrzymaniem swoim oraz rodziny. Wskazaną sumę należało więc doliczyć do wartości majątku wspólnego i zaliczyć w całości na udział przypadający uczestnikowi postępowania przy podziale. Sąd uwzględnił przy tym, że z sumy 163.691,59 zł jedynie kwota 60.000 zł stanowiła majątek osobisty uczestnika postępowania.

W ocenie Sądu uczestnik postępowania nie udowodnił swoich twierdzeń, że z wymienionej sumy 163.691,59 zł aż 85.000 zł pochodziło z jego majątku osobistego, w tym kwota 80.000 zł stanowiąca oszczędności zgromadzone przed zawarciem związku małżeńskiego oraz kwota 5.000 zł przekazana mu w trakcie związku małżeńskiego przez ojca w drodze darowizny. Świadek M. C. (ojciec uczestnika postępowania) zeznał bowiem, że pieniądze w kwocie 5.000 zł darowane zostały uczestnikowi postępowania jeszcze przed ślubem (k. 170). Zeznania świadków M. C. i G. B. nie potwierdziły zaś, że przed zawarciem związku małżeńskiego uczestnik postępowania miał zaoszczędzoną sumę 80.000 zł. Obaj świadkowie zgodnie zeznawali, że oszczędności uczestnika postępowania pochodziły z wynagrodzenia za pracę w Norwegii, do której uczestnik wyjeżdżał pięciokrotnie. Odmiennie przedstawili natomiast wysokość uzyskiwanych zarobków. Świadek M. C. podał, że za każdym razem wynosiły one około 15.000 zł, natomiast świadek G. B. zeznał, iż wynosiły od 10.000 do 15.000 zł. Wbrew pozorom mniejsza precyzja w zakresie podanej kwoty zarobków świadczy o większej wiarygodności zeznań świadka G. B.. Podanie jedynie granic, w których mieściła się kwota zarobków, wskazuje, że świadek starał się podawać fakty, które rzeczywiście pamięta. Z punktu widzenia doświadczenia życiowego bardzo mało wiarygodne jest natomiast, aby po upływie takiego okresu czasu (po kilkunastu latach) świadek M. C. pamiętał konkretne kwoty jakie uczestnik postępowania każdorazowo zarabiał oraz dokładną łączną sumę, którą zaoszczędził przed zawarciem związku małżeńskiego. Dlatego też, w tej części Sąd nie dał wiary zeznaniom tego świadka. Skoro więc wykazane zostało jedynie, że uczestnikowi postępowania pięciokrotnie udało się zarobić co najmniej 10.000 zł, to uznać należało, iż przedstawione przez uczestnika postępowania dowody potwierdziły wyłącznie to, że przed zawarciem związku małżeńskiego zaoszczędził co najmniej sumę 50.000 zł oraz otrzymał w drodze darowizny kwotę 5.000 zł, natomiast nie potwierdziły, iż zaoszczędził sumę większą niż 60.000 zł.

Na uwzględnienie nie zasługiwało natomiast żądanie wnioskodawczyni, aby w podziale majątku zostały uwzględnione również utraczone korzyści w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., czyli odsetki od wskazanych środków finansowych za okres od 24 października 2008 r. do 11 lutego 2011 r. Wnioskodawczyni nie sformułowała bowiem żadnych twierdzeń, a tym bardziej nie przedstawiła dowodów, które mogłyby wskazywać, że uczestnicy postępowania mieli zamiar nadal gromadzić oszczędności na oprocentowanym rachunku bankowym. Wnioskodawczyni nie wykazała również

wysokości odsetek kapitałowych jakie narosłyby od wymienionych wyżej kwot. Nieistotne było zaś ustalenie, że oprocentowanie na lokatach zlikwidowanych dniu 24 października 2008 r. (nr LT\ (...) i LT\ (...)) wynosiło 6,25 % (zob. pismo (...) Bank S.A. z 12 czerwca 2012 r., k. 55), skoro nie dotyczyło ono oprocentowania na przyszłość, aż do dnia ustania wspólności ustawowej.

Zasadne okazało się natomiast uwzględnienie w ramach rozliczenia majątku wspólnego również kwoty pochodzącej z lokaty zlikwidowanej w dniu 28 grudnia 2010 r., gdyż wnioskodawca uzyskał te środki na krótko przed ustaniem wspólności ustawowej, a ich wysokość (5.105,29 zł) była relatywnie znaczna. Na podstawie doświadczenia życiowego domniemywać zatem należy, że suma pochodząca z tej lokaty nie mogła być przeznaczona na zaspokojenie potrzeb rodziny, a uczestnik postępowania przeznaczył ją wyłącznie na własne potrzeby. Uczestnik postępowania nie zdołał przy tym wykazać, że choćby część z tych środków przeznaczył na pokrycie koniecznych kosztów utrzymania, a w szczególności - jak głośno twierdził - kosztów wynajęcia mieszkania.

Niemożliwe było z kolei uwzględnienie karniszy (określanych również jako rolety okienne), gdyż brak jest dowodów, że przedmioty te nadal istnieją. Nie było ich w czasie dokonywania oględzin przez biegłego, a wnioskodawczyni wyjaśniała, iż zostały one wyrzucone.

W wypadku biżuterii również wykluczone było ustalenie, że może ona stanowić podlegający podziałowi składnik majątku wspólnego, ponieważ została ona skradziona jeszcze w trakcie trwania wspólności ustawowej. W grę wchodziło natomiast ewentualnie uwzględnienie świadczenia odszkodowawczego wypłaconego przez ubezpieczyciela (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1989 r., III CZP 52/89, OSNCP 1990/4-5/60). Sąd – mając na względzie zasady logicznego rozumowania oraz biorąc pod uwagę doświadczenie życiowe - nie dał jednak wiary zeznaniom uczestnika postępowania, że biżuteria zakupiona przez niego w trakcie małżeństwa miała stanowić „lokate kapitału”, a nie była – jak wskazywała wnioskodawczyni – przeznaczona jako prezent dla niej, np. z okazji imienin. Twierdzenia uczestnika postępowania ocenić należy jako głośne, gdyż nie zostały poparte żadnymi dowodami. Sąd uznał zatem, że biżuteria weszła do majątku osobistego wnioskodawczyni w drodze darowizny uczynionej z majątku wspólnego, albowiem dopuszczalne jest dokonywanie w trakcie trwania wspólności ustawowej takich rozporządzeń, o ile nie prowadzą do zniesienia wspólności ustawowej (zob. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 1991 r., III CZP 76/90, OSNC 1991/10-12/117). Poza tym żądanie przez uczestnika postępowania, aby objąć podziałem biżuterię, którą ofiarowywał wnioskodawczyni w trakcie małżeństwa, uznać należałoby jako działanie rażąco sprzeczne z dobrymi obyczajami i zasadami współżycia społecznego, a więc niezaskądzące na prawną ochronę (art. 5 k.c.).

Brak było podstaw, aby jako składnik majątku wspólnego uwzględnić także wierzytelności wynikające z zawartej przez wnioskodawczynię umowy ubezpieczenia na życie. Skoro bowiem umowa ta została zawarta przed zawarciem małżeństwa, a w trakcie trwania wspólności ustawowej po stronie wnioskodawczyni nie powstało względem ubezpieczyciela żadne wymagalne roszczenie o spełnienie świadczenia wynikającego z umowy, to nie sposób uznać, że w okresie wspólności ustawowej powstała choćby ekspektatywa prawa, która mogłaby stanowić przedmiot podziału w niniejszej sprawie. Istnieje natomiast podstawa do uwzględnienia składek ubezpieczeniowych uiszczanych w trakcie trwania wspólności ustawowej jako nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni. Na podstawie ustalonych faktów, Sąd przyjął domniemanie faktyczne (art. 231 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.), że wartość nakładów z tego tytułu wyniosła 12.120,48 zł. Przez cały okres trwania wspólności ustawowej (od 6 lutego 1999 r. do 11 lutego 2011 r.) wnioskodawczyni była bowiem zobowiązana do uiszczenia 144 miesięcznych składek w wysokości po 84,17 zł każda, a jednocześnie uznać należało, że zostały one w całości pokryte ze środków pochodzących z majątku wspólnego, gdyż nic innego nie wynikało z twierdzeń obojga uczestników postępowania formułowanych, aż do zamknięcia rozprawy.

Niesporny między uczestnikami postępowania był fakt poczynienia z nakładów majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczyni, czyli lokal mieszkalny położony we W. przy ul. (...). Sporną wartość robót budowlanych Sąd ustalił natomiast na podstawie opinii biegłego, której rzetelność i miarodajność nie budziła zastrzeżeń. Sąd uwzględnił także, że nakłady obejmowały zakup i montaż pieca gazowego, zakup i położenie w kuchni paneli ściennych,

zamontowanie szafy wnękowej w przedpokoju oraz zakup drzwi wejściowych, uznając, iż wymienione przedmioty stały się częścią składową lokalu mieszkalnego i budynku, a więc częścią składową nieruchomości w rozumieniu art. 47 k.c., gdyż zostały połączone z lokalem fizycznie i funkcjonalnie, tworząc gospodarczą całość. Przedmioty te z chwilą połączenia przestały zatem wchodzić w skład majątku wspólnego uczestników postępowania.

Łączna suma nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty wnioskodawczynie wyniosła zatem 28.181,78 zł (w tym 12.120,48 zł z tytułu zapłaconych składek na ubezpieczenie oraz 16.061,30 zł z tytułu nakładów na lokal mieszkalny). Sąd uwzględnił wymienione nakłady przez doliczenie ich wartości do wartości majątku wspólnego i zaliczenie ich na udział przypadający wnioskodawczynie.

Wyjaśnić ponadto należy, że ustalając wartość łóżka i dwóch szafek nocnych, Sąd opierał się na dokonanej przez powołanego w sprawie biegłego wycenie, która uwzględniała obecny stan tych przedmiotów. Oczywiście jest bowiem, że ustalając wartość danych składników majątkowych na potrzeby dokonania podziału majątku wspólnego (bądź działu spadku) należy brać pod uwagę aktualne ceny oraz stan tych przedmiotów w chwili orzekania (podobnie T. Smoczyński, System prawa prywatnego, Tom 11 Prawo rodzinne i opiekuńcze pod red. T. Smoczyńskiego, Warszawa 2009, s. 520; J. Kremis, System Prawa Prywatnego, Tom 10 Prawo spadkowe pod red. B. Kordasiewicza, Warszawa 2009, s. 748; M. Sychowicz, Komentarz do kodeksu rodzinnego i opiekuńczego pod red. K. Piaseckiego, Warszawa 2006, s. 261; A. Stempniak. Postępowanie o dział spadku, Warszawa 2006, s. 188; T. Żyżnowski, Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego pod red. H. Doleckiego i T. Wiśniewskiego, Tom III, Warszawa 2011, s. 441). Błędny jest natomiast rozpowszechniony pogląd, że wartość przedmiotów wchodzących w skład majątku wspólnego (bądź spadku) ustala się z uwzględnieniem ich stanu w chwili ustania wspólności ustawowej (bądź otwarcia spadku). Stanowisko takie nie tylko nie znajduje żadnego oparcia w obowiązującym stanie prawnym, ale jest też sprzeczne z zasadami logicznego rozumowania i w konkretnych sytuacjach może prowadzić do wydania rażąco niesprawiedliwego rozstrzygnięcia.

Dokonując podziału poszczególnych składników majątku wspólnego, Sąd odpowiednio stosował przepisy o zniesieniu współwłasności (art. 211-212 w zw. z art. 1035 k.c. oraz w zw. z art. 46 k.r.o.). W pierwszej kolejności Sąd kierował się stanowiskami uczestników postępowania w części w jakiej były one zgodne. W zakresie przedmiotów, o przyznanie których wnosili oboje uczestnicy postępowania (samochodu osobowego S. (...), dywanu, nagrywarki DVD P. i aparatu cyfrowego), Sąd wziął pod uwagę, że nie było możliwe dokonanie ich fizycznego podziału i przyznał je w całości wnioskodawczynie (art. 212 § 2 k.c.), dążąc do dokonania takiego rozstrzygnięcia, w którym wysokość dopłaty tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym będzie możliwie najniższa. Po uwzględnieniu wszystkich rozliczeń związanych z podziałem majątku wspólnego, w tym z tytułu nakładów z majątku wspólnego, okazało się bowiem, że to uczestnik postępowania będzie zobowiązany do uiszczenia określonej kwoty tytułem spłaty. Oczywiście jest zaś, że im wyższa jest kwota zasądzonej spłaty bądź dopłaty, to tym mniejsze są szanse na pełne wykonanie orzeczenia w przedmiocie podziału majątku wspólnego (czy zniesienia współwłasności lub działu spadku). Uczestnik postępowania nie przedstawił zaś jakiegokolwiek argumentu przemawiającego za przyznaniem jemu – a nie wnioskodawczynie – wymienionych wyżej przedmiotów.

Z dokonanych przez Sąd ustaleń wynikało, że po doliczeniu wartości nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki postępowania oraz sumy środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, którymi uczestnik postępowania rozdysonował bez zgody wnioskodawczynie, łączna wartość majątku wspólnego wyniosła 204.883,06 zł. W efekcie dokonanego podziału majątku wspólnego wnioskodawczynie przypadła zaś suma 89.724,83 zł (obejmująca kwotę 61.543,05 zł wartości przyznanych składników majątkowych oraz kwotę 28.181,78 zł nakładów z majątku wspólnego na jej majątek osobisty), a uczestnikowi postępowania przypadła suma 115.158,23 zł (obejmująca kwotę 6.361,35 zł wartości przyznanych składników majątkowych oraz kwotę 108.796,88 zł środków zgromadzonych na rachunkach bankowych, którymi uczestnik postępowania samowolnie rozdysonował). Ponieważ każdemu z byłych małżonków powinna przypaść suma 102.441,53 zł (stanowiąca połowę z kwoty 204.883,06 zł), na podstawie art. 212 § 2 k.c. należało zasądzić od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczynie kwotę 12.716,70 zł tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym.

Na podstawie art. 212 § 3 k.c. Sąd ustalił termin miesiąca na uiszczenie spłaty oraz określił wysokość odsetek za opóźnienie, mając na względzie, że zasądzona od uczestnika postępowania nie jest znaczna w porównaniu do wartości środków, którymi samowolnie rozporządził z majątku wspólnego, a przez okres trwania niniejszego postępowania mógł zaoszczędzić odpowiednią sumę na pokrycie ewentualnej spłaty. Poza tym Sąd wziął pod uwagę, że wnioskodawczyni zobowiązana jest do zapłaty na jego rzecz odpowiedniej sumy tytułem zwrotu nakładów z jego majątku osobistego na majątek wspólny. Możliwe będzie zatem dokonania wzajemnego potrącenia wierzytelności, wskutek czego umorzają się one do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 k.c.).

Żądanie zasądzenia od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania zwrotu nakładów z majątku osobistego uczestnika postępowania na majątek wspólny podlegało natomiast odrębnemu rozstrzygnięciu ze względu na szczególny charakter tego roszczenia. O zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny orzeka sąd wyłącznie na wniosek, a nie z urzędu (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532). Sąd jest przy tym związany takim żądaniem, które powinno zostać określone w sposób precyzyjny, zgodnie z takimi samymi wymaganiami jak w wypadku złożenia pozwu (zob. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1997 r., II CKN 395/97, LEX nr 50532; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2012 r., I CSK 323/11, LEX nr 1164719). Pamiętać należy, że rozstrzygnięcie o roszczeniach wymienionych w art. 686 k.p.c. nie należy do istoty postępowania o podział majątku wspólnego, lecz następuje przy okazji tego postępowania, ale przy zastosowaniu reguł rządzących rozstrzygnięciem tych roszczeń w procesie (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 2011 r., I CSK 78/11, LEX nr 1129066), co oznacza również, iż dla zapewnienia postanowieniu pełnej jednoznaczności požądane jest w razie uwzględnienia danego roszczenia jedynie w pewnym zakresie, dokładnie wskazywać, iż sąd żądanie częściowo oddała (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 138/11, Lex nr 1102653 oraz Biul. SN 2012/12).

Żądanie zasądzenia na rzecz uczestnika postępowania kwoty 18.000 zł z tytułu nakładów, które poczynił z majątku osobistego na majątek wspólny, zasługiwało na uwzględnienie tylko w części. Z dokonanych ustaleń wynikało bowiem, że nakłady te wyniosły jedynie 12.000 zł. Uczestnik postępowania nie wykazał, że w czasie trwania wspólności ustawowej otrzymał do swoich rodziców kwotę 5.000 zł w drodze darowizny, a także nie udowodnił, że cena uzyskana ze sprzedaży samochodu V. (...) wyniosła 7.000 zł, a nie 6.000 zł. Oczywiście jest zaś, że uczestnik postępowania mógł domagać się zwrotu jedynie połowy wartości tych nakładów, gdyż zostały one poczynione na majątek, w którym jego udział wynosił połowę. Dlatego też, na podstawie art. 45 § 1 k.r.o. Sąd orzekł jak w punktach IV i V sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., z którego wynika, że każdy uczestnik ponosi koszty związane ze swym udziałem. W niniejszej sprawie uczestnicy byli bowiem niewątpliwie w równym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania. Ich interesy nie były zaś sprzeczne w rozumieniu art. 520 § 2 i 3 k.p.c. (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/2010, OSNC 2011/7-8/88). Uwzględnić natomiast należało, że każde z uczestników postępowania powinno ponieść w równych częściach – a więc stosownie do wysokości udziałów w majątku wspólnym – koszty obejmujące wydatki na opinie biegłych. Ponieważ wyniosły one łącznie 4.094,40 zł, na każdym z uczestników postępowania powinien spoczywać ciężar poniesienia kwoty 2.047,20 zł. Ze względu jednak na fakt, że w toku postępowania uczestnik postępowania wpłacił na pokrycie zaliczek jedynie kwotę 300 zł, uiszczone przez wnioskodawczynię zaliczki w łącznej wysokości 2.334,32 zł zostały w całości przeznaczone na wypłaty wynagrodzeń biegłym. Dlatego też, na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Sąd zasądził od uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni kwotę 287,12 zł, a na podstawie art. 113 w zw. z art. 83 ust. 1 u.k.s.c. nakazał mu uiszczenie na rzecz Skarbu Państwa dalszej kwoty 1.460,08 zł.